

Rauhankasvatus on hieno sana, jota ei ole syytä hylätä, vaikka se ei ole ollutkaan muodissa sitten 1980-luvun. Sitä paitsi jokaisen meistä on hyvä harjoittaa rauhankasvatusta aina kun tilaisuus tarjoutuu. Kätilönä Rauhankasvatusneuvolan juttusarjassa toimiva opettaja Hanna Niittymäki työskentelee Rauhankasvatusinstituutissa.

HANNA NIITTYMÄKI

HOMO DEMOCRATICUS

Kun puhutaan demokratiasta, puhutaan yleensä valtioista, yhteiskuntajärjestelmistä tai päätöksentekoprosesseista. Mutta millainen olisi mahdollisimman demokraattinen yksilö, oikea homo democraticus?

Euroopan neuvosto on tuottanut uuden käsitemallin osaamistekijöistä (sanahirviötä, tiedän!), joita kansalaiset tarvitsevat edistääkseen demokratiakulttuuria ja elääkseen rauhanomaisesti toistensa kanssa kulttuurisesti moninaisissa yhteiskunnissa.

KULTTUURI- JA DEMOKRATIA-OSAAMISEN 20 OSATEKIJÄÄ

ARVOT

- ihmisarvon ja ihmis-oikeuksien arvostaminen
- kulttuurisen moninaisuuden arvostaminen
- demokratian, oikeusjärjestyksen, oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden ja oikeusvaltion arvostaminen

ASENTEET

- kulttuurista toiseutta ja muunlaisia uskomuksia, maailmankatsomuksia ja käytäntöjä koskeva avoimuus
- kunnioitus
- kansalaisasenne*
- vastuu
- minäpystyvyys**
- epävarmuuden sietokyky

OSAAMINEN

TAIDOT

- itsenäiset oppimistaidot
- analyyttiset ja kriittiset ajattelutaidot – kuuntelu- ja havainnointitaidot
- empatia
- joustavuus ja sopeutumiskyky
- kielelliset, viestinnälliset ja monikielisyystaidot
- yhteistyötaidot
- konfliktinratkaisutaidot

TIETO JA KRIITTINEN YMMÄRRYS

- tieto ja kriittinen itseymmärrys
- tieto ja kriittinen ymmärrys kielestä ja viestinnästä
- tieto ja kriittinen ymmärrys maailmasta: politiikka, laki, ihmisoikeudet, kulttuuri, kulttuurit, uskonnot, historia, joukkoviestimet, taloudet, ympäristö, kestävyys

*Kansalaisasenne

Kansalaisasenne kohdistuu omaa perhe- tai ystäväpiiriä laajempaan yhteisöön tai yhteiskunnalliseen ryhmään, johon ihminen kokee kuuluvansa. Siihen kuuluu tunne ao. yhteisöön kuulumisesta sekä tietoisuus muista siihen kuuluvista ihmisistä ja omien tekojen vaikutuksesta heihin, solidaarisuus yhteisön muita jäseniä kohtaan ja tähän yhteisöön kohdistuva kansalaisvastuun tunne.

**Minäpystyvyys

Minäpystyvyys on itseä koskeva asenne. Se merkitsee myönteistä uskoa omaan kykyyn toteuttaa ne toimet, jotka ovat tarpeen tiettyjen päämäärien saavuttamiseksi, sekä luottamusta siihen, että pystyy ymmärtämään asioita, valitsemaan oikeat tavat tehtävien suorittamiseksi, esteiden voittamiseksi ja maailman muuttamiseksi.

LÄHDE: Opetushallituksen julkaisu: Rakentavaa vuorovaikutusta – Opas demokraattisen osallistamisen vahvistamiseen, vihapuheen ja väkivaltaisen radikalismien ennaltaehkäisyyn (s. 45–51)

Huomio!

Kaikki kulttuurit ovat sisäisesti heterogeenisiä, kiistanalaisia, dynaamisia ja jatkuvasti kehittyviä, ja kaikki ihmiset kuuluvat moniin kulttuureihin, jotka ovat keskenään monimutkaisessa vuorovaikutuksessa. Tässä mallissa ajatuksena on, että kulttuurien välisiä tilanteita syntyy, kun yksilö näkee toisen henkilön tai ryhmän kulttuuriltaan erilaisena.